

Қ А Р О Р И
ПЛЕНУМИ СУДИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
№23

аз 26 июни соли 2009

ш. Душанбе

Дар бораи татбиқи меъёрҳои Кодекси муурофиавии граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми баррасии парвандаҳо дар суди марҳилаи якум

(бо тағйиру иловаҳо, ки бо қарори Пленум аз 23 ноябри соли 2012 №18 ва 14 июни соли 2018, №34 ворид гардидааст)

Бо мақсади татбиқи дуруст ва якхелаи меъёрҳои Кодекси муурофиавии граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми баррасии парвандаҳо дар суди марҳилаи якум, дар асоси моддаи 27-и Қонуни конститутсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи судҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон», Пленуми Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон:-

Қ А Р О Р   К А Р Д :

1. Судҳо бояд дар назар дошта бошанд, ки муурофиаи судӣ оид ба парвандаҳои гражданин бо забони давлатӣ ё забони аксарияти аҳолии маҳал сураат мегирад. Бинобар ин гузаронидани муурофиаи судӣ, таҳияи ҳуҷҷатҳо ва қабули санадҳои судӣ бо хоҳиши тарафҳо бо дигар забон роҳ дода намешавад.

2. Бо назардошти он, ки дар моддаи 3-и Кодекси муурофиавии граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд КМГ) вазифаҳои муурофиаи судии гражданин муайян карда шудааст, суди марҳилаи якумро зарур аст, ки дар муҳлати муқарраркардаи қонун дуруст ва саривақт баррасӣ ва ҳал намудани парвандаҳои гражданиро таъмин намояд.

Кодекси муурофиавии граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон вобаста ба категорияҳои парвандаҳои гражданин **ва оилавӣ** муҳлати баррасӣ ва ҳал кардани онҳоро муқаррар намудааст. Судҳо бояд дар назар дошта бошанд, ки парвандаҳои гражданин **ва оилавӣ** дар муҳлати то 3 моҳ аз рӯзи қабули ариза аз ҷониби судья баррасӣ ва ҳал карда мешаванд.

Парвандаҳо дар хусуси барқарор намудан ба қор ва

ситонидани алимент бошанд, бояд дар мӯҳлати на дертар аз як моҳ аз рӯзи қабули ариза ба суд баррасӣ ва ҳал карда шаванд. Инчунин мувофиқи муқаррароти қисми 3-и моддаи 157 КМГ, қонун метавонад мӯҳлати кутоҳи баррасӣ ва ҳалли категорияи алоҳидаи парвандаҳои **гражданӣ ва оилавиро** муқаррар намояд (масалан, ариза дар бораи ҳифзи ҳуқуқи интихоботи шахрвандон тибқи талаботи қисми 4-и моддаи 260 КМГ баъди расиданаш дар мӯҳлати 3 рӯз ва агар то рӯзи интихобот камтар аз шаш рӯз монда бошад, бояд фавран баррасӣ карда шавад).

Оғози чараёни мӯҳлати баррасии парвандаҳоро қонун муайян намудааст (моддаи 157 ва дигар моддаҳои дахлдори КМГ). Ба охири расии мӯҳлати баррасӣ ва ҳалли парванда, рӯзи қабули ҳалнома ё таъинот дар бораи қатъ намудани баррасии парванда ё бе баррасӣ монандани ариза мебошад. Азбаски барои оmodасозии парванда ба муҳокимаи судӣ қонунгузор мӯҳлати мушаххас майян накардааст, судҳо бояд дар назар дошта бошанд, ки оmodасозии парванда ба муҳокимаи судӣ дар доираи мӯҳлати баррасӣ ва ҳалли парванда гузаронида мешавад.

Дар ҳолатҳои дар як истехсолот баррасӣ кардани талаботҳои, ки қонунгузор барои баъзеи онҳо мӯҳлати кутоҳи баррасӣ ва барои дигараш мӯҳлати умумӣ муқаррар карда бошад (масалан, муқаррар кардани падарӣ ва рӯёнидани алимент якҷоя карда шуда бошад), чунин парванда новобаста аз он, ки барои баррасӣ ва ҳалли яке аз талаботҳои мӯҳлати кутоҳ муқаррар карда шудааст, бояд дар мӯҳлати то се моҳ аз рӯзи қабули ариза аз ҷониби судья баррасӣ ва ҳал карда шаванд.

3. Дар давраи оғози муҳокимаи судӣ бояд муайян карда шавад, ки оё шахсони ҳозирнашуда дар бораи вақт ва маҳалли маҷлиси судӣ бо тартиби муқарраркардаи қонун дар мӯҳлати кофӣ барои саривақт ҳозир шудан ба суд ва оmodа шудан ба парванда хабардор шудаанд ё не? Мӯҳлати хабардор намудан ё даъват кардан дар ҳама ҳолат бояд бо назардошти маҳалли истиқомати шахсони иштирокчиҳои парванда, оғох будани онҳо оид ба ҳолатҳои кор, имконияти ба маҷлиси судӣ тайёр шудан, инчунин бо назардошти мураккабии парванда муайян карда шаванд.

4. Ҳангоми ба суд ҳозир нашудани шахсоне, ки бо тартиби муқарраркардашуда аз вақт ва маҳалли маҷлиси судӣ хабардор карда шудаанд, масъалаи имконпазирии баррасии судии

парванда бо назардошти талаботи моддаҳои 170 ва 238-и КМГ ҳал карда мешавад. Ҳозир нашудани прокурор ба маҷлиси судӣ, ки аз вақту маҳалли баррасии парванда огоҳ карда шудааст, ба муҳокимаи парванда монеа шуда наметавонад, ғайр аз ҳолатҳое, ки тибқи қонун иштироки прокурор дар баррасии парванда ҳатмӣ мебошад. Аз ҷониби шахсони иштирокчии парванда иҷро накардани ўҳдадорихо оиди иттилоъ додан дар бораи сабабҳои ба суд ҳозир нашуданашон ва пешниҳод накардани далелҳои узрнокии ин сабабҳо, суд метавонад масъалаи дар ғоибии онҳо баррасӣ намудани парвандаро муҳокима намояд.

Аз рӯи қоидаҳои умумӣ, суд ҳуқуқ надорад, ки дар маҷлиси судӣ иштирок кардани тарафҳоро ҳатмӣ эътироф намояд, агар онҳо ба суд оиди дар ғоибияшон баррасӣ намудани парванда ва фиристодани нусхаи ҳалнома хоҳиш карда бошанд. Аммо ҳангоми баррасӣ ва ҳалли парвандаҳо, ки аз муносибатҳои ҳуқуқи омма бармеоянд, ин қоида истисно шуда, суд метавонад ба маҷлиси судӣ ҳозир шудани намояндаи **мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва худидоракунӣ**, шахси мансабдор ё хизматчии давлатиро, ки қарор ё амали онҳо мавриди баҳс қарор дода шудааст, ҳатмӣ эътироф намояд. Инчунин дар ҳолатҳое, ки қонун иштироки аризадиханда ва дигар шахсонро ҳатмӣ эътироф намудааст, парванда бе иштироки онҳо баррасӣ ва ҳал карда намешавад.

5. Суд шахсияти иштирокчиёни ҳозиршудаи муурофиаро муайян карда истода, бояд ном, номи падар, насаб, рӯзи таваллуд, ҷои қор ва истиқомати онҳоро дар асоси таҳқиқи шиноснома, шаҳодатномаи хизматӣ ё дигар ҳуҷҷате, ки шахсиятро тасдиқ мекунад, муайян намояд.

Ғайр аз он, бояд доираи ваколати шахси мансабдор ё намояндаи вай (моддаҳои 50,56-и КМГ), намояндагони шахсони иштирокчии парванда, инчунин мавҷудияти ҳолатҳое, ки имконияти дар суд намоянда будани ўро ғайриимкон мегардонад (моддаи 53-и КМГ) муайян карда шавад.

Инчунин маълумот дар бораи мансаби ишғолкардаи эксперт, маълумот ва собиқаи қорӣ ў аз рӯи ихтисос, ҳамчунин муносибати хешу таборӣ ва дигар муносибатҳои бо тарафҳо доштаи шоҳид бояд муайян карда шавад.

6. Судҳо бояд дар назар дошта бошанд, ки агар прокурор, намояндаи **мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва**

худидоракунӣ, ташкилот ва шахрванде, ки ба суд чихати ҳифзи ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии шахсони дигар бо ариза мууроҷиат намудаанд, дар музокираҳои судӣ аввалин шуда баромад мекунанд, агар мақомоти дар боло зикргардида дар мууроҷиат чихати додани ҳулоса иштирок намоянд, он гоҳ онҳо дар музокираҳои судӣ баъди тарафҳо ва шахсони сеюм баромад мекунанд.

Диққати судҳо ба он равона карда шавад, ки тибқи моддаи 168-и КМГ раискунандаи маҷлиси судӣ ба иштирокчиёни парванда ҳуқуқи ӯҳдадорӣҳои мууроҷиативашонро, ки ҳамин Кодекс пешбинӣ намудааст (моддаҳои 37,42-43,50,60,102,104,236,387 КМГ), инчунин ӯҳдадорӣи тарафҳоро оиди аз ҳуқуқҳои мууроҷиативашон бовичдонона истифода бурданро тавзеҳ медиҳад.

7. Ҳангоми иҷрои супориши судӣ ҳозир нашудани шахсони иштирокчӣи парванда ба маҷлиси судӣ, тибқи муқаррароти қисми 1-и моддаи 66 КМГ барои иҷрои супориши судӣ монеа шуда наметавонад, аммо ин ҳолат судро аз ӯҳдадорӣ оиди хабардоркунии шахсони нишондодашуда аз вақт ва маҳалли гузаронидани маҷлиси судӣ озод намекунад. Ин ҳолатро ба назар гирифта суде, ки супориши судӣ медиҳад, дар асоси қисми 2-и моддаи 65 Кодекси мазкур ба суде, ки супоришро иҷро менамояд маҳалли истиқомат ё маҳалли ҷойгиршавии шахсони иштирокчӣи парвандаро бояд нишон диҳад.

8. Судҳо бояд ба инобат гиранд, ки мутобиқи муқаррароти моддаи 66-и КМГ, иҷрои супориши судӣ дар маҷлиси судӣ тибқи тартиби муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс анҷом дода мешавад.

Барои иҷроиш ба кормандони дастгоҳи суд супурдани супориш, инчунин ба ҷои дар маҷлиси судӣ бо тартиб додани протокол муайян кардани саволҳои гузошташуда, гирифтани баёноти хаттӣ, роҳ дода намешавад. Дар баробари ин, бояд дар назар дошт, ки шахсони иштирокчӣи парванда тибқи муқаррароти қисми 1-и моддаи 37 КМГ, ҳуқуқ доранд ба суд баёноти шифоҳӣ ё хаттӣ диҳанд ва бо дархости онҳо баёноти хаттӣ дахлдор мумкин аст ба протокол ҳамроҳ карда шавад. Шоҳидон дар хусуси ҷавобгарии ҷиноятӣ барои саркашӣ намудан аз додани нишондод ё дидаю дониста додани нишондоди бардуруғ огоҳ карда мешаванд. Азназаргузаронӣ ва таҳлили далелҳои хаттӣ ва шайъӣ дар ҷояш низ бояд аз тарафи

суд гузаронида шавад. Аз номи тарафҳо ва шахсони сеюм мумкин аст намояндагони онҳо баёнот диҳанд (моддаи 50-и КМГ).

9. Судҳо бояд мӯҳлати якмоҳаи иҷрои супориши судиро, ки дар қисми 2-и моддаи 65 КМГ муқаррар карда шудааст, риоя намоянд. Бояд дар назар дошт, ки чараёни мӯҳлати якмоҳа аз рӯзи дигари ба суд ворид гардидани таъинот оғоз мегардад (қисми 3-и моддаи 109 КМГ). Протоколи маҷлиси судие, ки ҳангоми иҷрои супориши судӣ тартиб дода мешавад, бояд ҳамаи маълумотҳои дар супориши судӣ нишондодашударо дар бар гирад ва дар он ба саволҳои гузошташуда ҷавобҳои сахт ва дигар ҳолатҳои, ки ҳангоми иҷрои супориш муқаррар гардидаанд ва онҳо барои ҳалли дурусти қор аҳамият доранд, дарҷ карда шаванд.

10. Ҳангоми аз ҷониби даъвогар тағйир додани асос ё мавзӯи даъво, зиёд ё кам кардани андозаи талаботи даъво, бояд ба суд аризаи хаттӣ пешниҳод карда шавад. Судҳо бояд дар назар дошта бошанд, ки ҳангоми тағйирёбии асос ё мавзӯи даъво, зиёд ё кам шудани андозаи талаботи даъво барои иҷрои амали дахлдори муруфивӣ ба тарафҳо мӯҳлат дода, баррасии парванда мавқуф гузошта мешавад.

Дар сурате, ки даъвогар аз даъво даст мекашад ё ҷавобгар даъворо эътироф менамояд бояд ҳар кадоми онҳо дар бораи ин амалашон ба суд аризаи хаттӣ пешниҳод намоянд. Дар ин бора дар протоколи маҷлиси судӣ қайд карда мешавад.

Суд ба даъвогар оқибати аз даъво даст кашидан ва ба ҷавобгар оқибати эътирофи даъворо фаҳмонида, аз онҳо дастхат мегирад, ки он ба маводи парванда замима карда мешавад.

Суд ҳангоми аз даъво даст кашидани даъвогар ва аз ҷониби суд қабул кардани он, тасдиқ намудани созиши оштии тарафҳо таъинот ва дар ҳолати аз ҷониби даъвогар эътироф гардидани даъво ва қабули он дар хусуси қоньгардонии талаботи пешниҳоднамудаи даъвогар ҳалнома қабул мекунад.

Суд ба тарафҳо оқибати бастанӣ созиши оштиро тавзеҳ дода, аз онҳо забонхат мегирад, ки он ба маводи парванда замима карда мешавад» (қисми 4 моддаи 177-и КМГ).

Созиши оштии тарафҳо аз ҷониби тарафҳо дар шакли хаттӣ тартиб дода шуда, ба суд пешниҳод карда мешавад, ки ба он

даъвогар ва ҷавобгар имзо мегузоранд. Дар созиши оштии тарафҳо шартҳои созиш ва оқибатҳои ногувори иҷро нагардидани шартҳои созиш нишон дода мешавад. Дар протоколи маҷлиси судӣ оид ба бастании созиши оштии тарафҳо қайд карда мешавад.

Агар тарафҳо оиди бастании созиш хоҳиши худро баён карда бошанд, пас дар ҳолати зарурӣ мумкин аст ба онҳо барои таҳияи шартҳои созиши оштии имконият дода шавад. Дар чунин маврид, ба маҷлиси судӣ танаффус эълон карда мешавад, ё вобаста ба ҳолатҳои қор мурофиаи судӣ мавқуф гузошта мешавад.

Агар даст кашидани даъвогар аз даъво, даъворо эътироф намудани ҷавобгар ва созиши оштии тарафҳо хилофи қонун бошанд, ё ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии дигар шахсонро ҳалалдор созад, суд аз даъво даст кашидани даъвогар, аз тарафи ҷавобгар эътироф намудани даъворо қабул намекунад ва созиши оштии тарафҳоро тасдиқ наменамояд.

11. Даъвои муқобили даъво то оғози муҳокимаи судӣ пешниҳод карда мешавад. Судҳо бояд ба назар гиранд, ки пешниҳоди аризаи даъвогии муқобили даъво тибқи қоидаҳои умумии пешниҳоди аризаи даъвогӣ сурат мегирад (моддаи 140-и КМГ). Дар мавриде, ки аризаи даъвогии муқобили даъво то оғози муҳокимаи баррасӣ намудани парванда пешниҳод гардида бошад, суд масъалаи мавқуф гузоштани баррасии парванда ва ба шахсони иштирокчии парванда барои ба таври дахлдор додани мӯҳлати тайёриро бояд ҳал намояд.

Бояд дар назар дошт, ки аризаи даъвогии муқобили даъво танҳо дар ҳолате қабул карда мешавад, ки агар байни аризаи даъвогии муқобили даъво ва аризаи даъвогии ибтидоӣ вобастагии мутақобила мавҷуд бошад баррасии якҷояи онҳо барои саривақт ва дуруст баррасӣ намудани баҳсҳо мусоидат намояд ва қоньгардонии аризаи даъвогии муқобили даъво қоньгардонии аризаи даъвогии ибтидоиро пурра ё қисман истисно намояд. Дигар шартҳо барои қабули аризаи даъвогии муқобили даъво асос шуда наметавонанд.

Ҳангоми рад намудани қабули аризаи даъвогии муқобили даъво бо асосҳои мавҷуд набудани шартҳои дар моддаи 141-и КМГ пешбинигардида, суд таъинот қабул менамояд, ки он мавриди шикоят ё эътирози **хусусӣ** қарор дода намешавад (қисми 2-и моддаи 360 КМГ), зеро таъиноти мазкур ҷиҳати

амалӣ намудани ҳуқуқи муроҷиат барои ҳифзи судӣ бо роҳи пешниҳод кардани даъвои мустақилона монеа шуда наметавонад.

Судҳо бояд дар назар дошта бошанд, ки пешниҳод намудани аризаи даъвогии муқобили даъво оиди рад намудани даъво ё бо сабаби гузаронидани мӯҳлати даъво рад намудани даъво, аризаи даъвогии муқобили даъво эътироф нашуда, ҳамчун норозигӣ ба аризаи даъвогӣ ҳисоб карда мешавад.

12. Аз мазмуни моддаи 169-и ҳамин Кодекс бармеояд, ки дархости шахсони иштирокчии парванда оид ба масъалаҳои муҳокимаи парванда, бояд бо дарназардошти фикри дигар шахсони иштирокчии парванда бо қабули таъинот ҳал карда шавад.

13. Шахсони иштирокчии парванда, дигар шахсони иштирокчии муурофия ва шахрвандони дар маҷлиси кушодаи судӣ ҳузурдошта ҳуқуқ доранд дар шакли хаттӣ рафти муҳокимаи судиро сабт кунанд. Истифодаи воситаҳои аксбардорӣ, сабти аудио, видео, паҳши ҷараёни маҷлиси судӣ тариқи радио ва телевизион танҳо бо иҷозати суд роҳ дода мешавад. Чунин амалҳо бояд дар ҷойҳои нишондодаи суд, дар толори маҷлисоғи судӣ ба амал бароварда шавад. Бо таъиноти суд ин амалҳо метавонанд аз рӯи вақт маҳдуд карда шаванд. Истифодаи воситаҳои аксбардорӣ, сабти аудио, видео, паҳши ҷараёни маҷлиси судӣ тариқи радио ва телевизион бо дарназардошти фикри шахсони иштирокчии парванда роҳ дода мешавад.

14. Бо дарназардошти принсипи баробарҳуқуқии муурофиявӣ тарафҳо ўҳдадоранд он ҳолатҳоеро исбот кунанд, ки ҳамчун асоси талабот ва норозигии худ ҳангоми аз ҷониби тарафи дигар мавриди баҳс қарор гирифтани ин ҳолат ба он истинод менамояд, зарур аст, ки дар рафти маҷлиси судӣ ҳар як далеле, ки тарафҳо барои исботи талаботи худ ва норозигиашон, ки ба талаботи дахлдорӣ ва ҷоизии далелҳо ҷавобгӯй мебошанд, мавриди таҳлил қарор дода шавад.

15. Агар ҳангоми баҳодиҳии саҳеҳии далели мавриди таҳлил қарордошта шубҳа пайдо гардад, бояд бо роҳи муқоиса намудан бо дигар далелҳои муқарраркардаи суд, санҷидани дурустии мазмун ва барасмиятдарории ҳуҷҷат, дар ҳолатҳои зарурӣ таъин намудани экспертиза ва ғайраҳо, ҳал карда шавад.

16. Ҳангоми таҳқиқи хулосаи эксперт ва коршинос суд бояд мувофиқ омадан, асоснокӣ, пуррагии мазмун ва хулосаҳои онҳоро ба саволҳои дар назди эксперт ва коршинос гузошташуда, мавриди санҷиш қарор диҳад.

Бо мақсади шарҳ додан ё пурра намудани хулоса, суд метавонад эксперт ва коршиносро барои пурсиш даъват намояд.

Ҳангоми дар парванда мавҷуд будани якчанд хулосаҳои бо якдигар муҳолиф мумкин аст, экспертҳо ва коршиносоне, ки хулоса додаанд ба суд даъват карда шаванд.

17. Экспертизаи такрорӣ ҳангоме гузаронида мешавад, ки агар хулосаи коршиноси судӣ асоснок набошад, натиҷагирӣ шубҳанок бошад, маводи ба коршиноси судӣ пешниҳодшуда боэътимод эътироф нашуда бошад, байни хулосаҳои якчанд коршиносони судӣ ихтилофоти назар вучуд дошта бошад, инчунин ҳангоме, ки қоидаҳои гузаронидани экспертиза вайрон карда шуда бошанд.

Бояд дар назар дошт, ки мавҷуд будани якчанд хулосаҳои экспертизаи бо ҳам муҳолиф на ҳама вақт гузаронидани экспертизаи такрориро талаб мекунад. Дар ин ҳолат суд метавонад бо роҳи пурсиши эксперт ва ё коршинос шарҳи зарурӣ ва хулосаҳои асосноккунии иловагиро ба даст орад.

18. Дар мавриди пешбиниамудай қисми 1-и моддаи 193 КМГ, суд ҳуқуқ дорад барои гирифтани маслиҳат, тавзеҳ ва хизматрасонии бевоситаи техникӣ (аксбардорӣ, таҳияи нақша ва ҷадвалҳо, интиҳоби намуна барои экспертиза, нархгузориҳои молу мулк ва ғайра) мутахассисонро ҷалб намояд.

Вазифаи мутахассис дар маҷлиси судӣ аз ҷавоб додан ба саволҳои суд, маслиҳат ё тавзеҳоти хаттӣ ё шифоҳӣ додан, инчунин ҳангоми зарурат ба суд кӯмаки техникӣ расонидан иборат мебошад. Агар аз маслиҳати мутахассис маълум гардад, ки ҳолатҳои мавҷуданд, ки таҳлил ё баҳодиҳии иловагиро талаб менамоянд, суд метавонад ба тарафҳо оиди далелҳои иловагӣ ва ё дар бораи таъини экспертиза дархост пешниҳод намуданро тавзеҳ диҳад.

19. Азбаски протоколи маҷлиси судӣ яке аз ҳуҷҷатҳои асосии муҳофизатӣ мебошад, бояд он пурра, фаҳмову равшан ва бо пайдарпайие, ки муҳофизаи судӣ гузаронида мешавад, таҳия дода шуда, талаботҳои дар моддаи 234-и Кодекси мазкур пешбинишуда риоя карда шаванд.

20. Дар мавриде, ки мутобиқи ҳамин Кодекс баррасии парванда боздошта шуда бошад, суд бояд аз байн рафтани ҳолатҳои боздориро давра ба давра санҷад. Инчунин суд ба шахсони иштирокчии парванда, ӯҳдадорӣ онҳоро дар бораи расонидани маълумот оид ба бартараф шудани ҳолатҳое, ки барои боздоштани муҳокимаи парванда асос шуда буданд, фаҳмонад.

Давраи боздоштани баррасии парванда то аз нав оғоз намудани он, ба мӯҳлати баррасии парванда дохил намешавад.

21. Ҳангоми ба охир расонидани қор бе моҳиятан қабул кардани ҳалнома, яъне ҳангоми қатъ кардани баррасии парванда, ё бе баррасӣ монондани ариза, судҳо бояд дар назар дошта бошанд, ки ин шаклҳои ба охир расондани парванда бо таври ҷиддӣ аз якдигар фарқ мекунанд.

Ҳангоми қатъ намудани баррасии парванда, даъвогар аз ҳуқуқи муроҷиати такрорӣ ба суд оид ба баҳси байни ҳамин тарафҳо, вобаста ба ҳамин мавзӯи тибқи ҳамин асосҳо (моддаи 226-и КМГ) маҳрум мегардад, ҳангоми бе баррасӣ монондан бошад, даъвогар ҳуқуқ дорад баъди бартараф намудани ҳолатҳое, ки барои бе баррасӣ монондани ариза (моддаҳои 227, 228-и КМГ) асос гардида буданд, бо тартиби умумӣ даъворо пешниҳод намояд.

Аз болои таъиноте, ки мувофиқи муқаррароти **сарҳати 5-и** моддаи 227-и ҳамин Кодекс бароварда шудааст, шикоятҳои хусусӣ оварда намешавад, зеро қисми 3-и моддаи 228 Кодекси мазкур масъалаи бекор намудани таъиноти мазкурро ба танзим даровардааст.

22. Нисбат ба таъиноти суди марҳилаи якум дар мӯҳлати даҳ рӯз аз рӯзи **ба шахсони иштирокчии парванда супоридани нусхаи** таъинот дар ҳолате шикоятҳои хусусӣ ва эътироз овардан мумкин аст, ки агар мувофиқи қонун он мавриди шикоят ё эътироз қарор дода шавад.

23. Батаъхиргузорӣ, ба давраҳо ҷудо намудани мӯҳлати иҷроӣ ҳалнома, тағйир додани тарз ва тартиби иҷроӣ ҳалнома бо тартиби муқарраркардаи моддаи 207-и КМГ баррасӣ карда мешавад.

Агар дар бораи аз нав пешниҳод кардани масъалаи батаъхиргузорӣ, ба давраҳо ҷудо намудани мӯҳлати иҷроӣ ҳалнома, тағйир додани тарз ва тартиби иҷроӣ ҳалнома ариза пешниҳод гардад, он бояд бо тартибе баррасӣ карда шавад, ки

аризаи аввал баррасӣ карда шуда буд.

24. Бинобар қабул шудани қарори мазкур қарори Пленуми Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 28 июли соли 1995 №2 «Дар бораи татбиқи қонунгузори мурофиавӣ ҳангоми баррасии парвандаҳои граждани дар судҳои марҳилаи якум» (бо тағйироту иловаҳо бо қарори Пленуми Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 16 августи соли 1999 №3) беътибор доништа шавад.

Раиси Пленум,
Раиси Суди Олии
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Н. Абдуллоев

Котиби Пленум,
Судья Суди Олии
Ҷумҳурии Тоҷикистон

М. Саидов